

پژوهش در پزشکی (مجله پژوهشی دانشکده پزشکی)
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهید بهشتی
سال ۲۳، شماره ۱، صفحات ۴ - ۳ (بهار ۱۳۷۸)

نگاهی به آمار اعضای هیات علمی بالینی

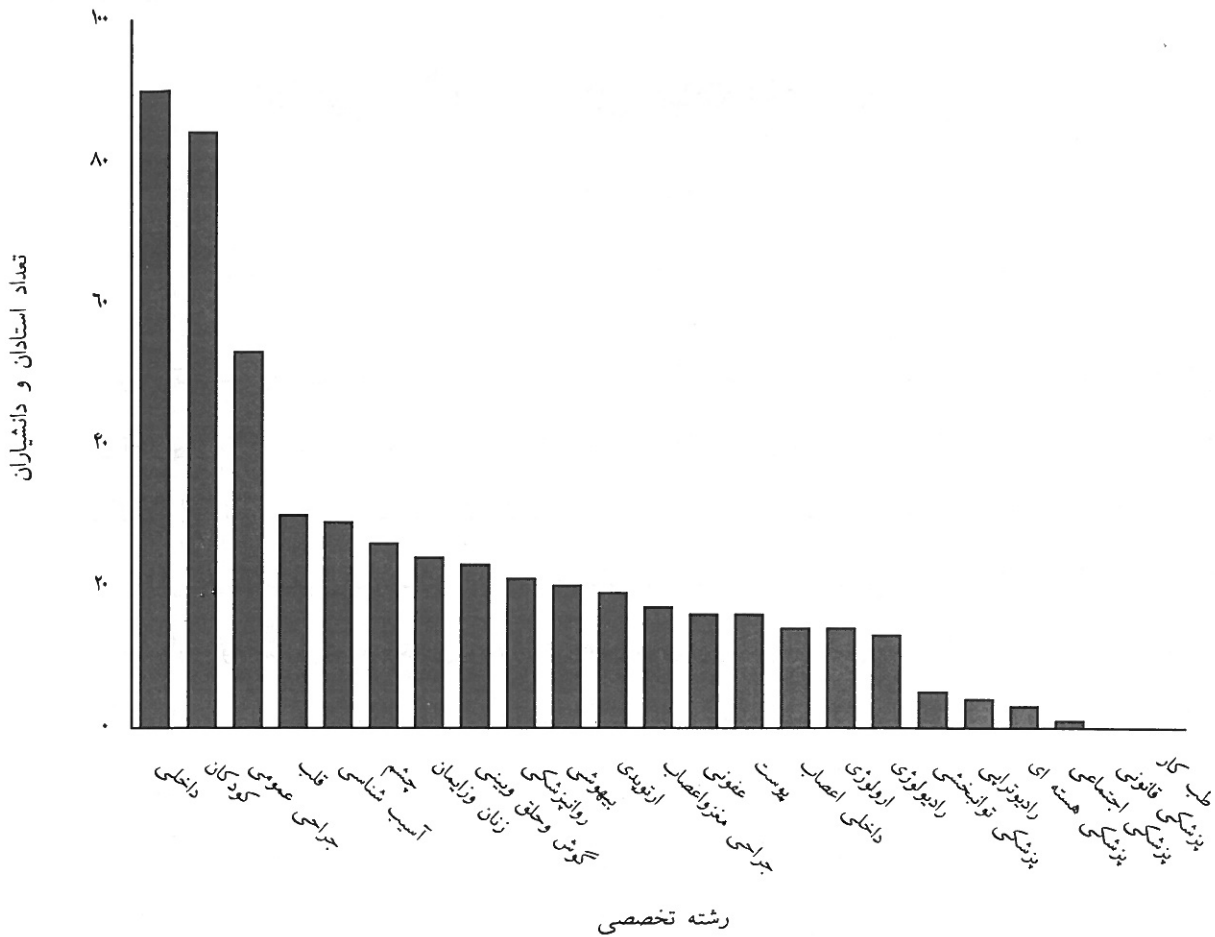
دکتر فریدون عزیزی*

*دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، مرکز تحقیقات غدد درون ریز و متابولیسم

دوازده سال پس از تاسیس وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعداد اعضای هیات علمی دانشگاهها به ۲/۶ برابر رسید. در سال تحصیلی ۶۴ - ۱۳۶۳ تعداد اعضای هیات علمی ۳۵۷۵ بود و در سال تحصیلی ۷۶ - ۱۳۷۵ به ۹۴۵۳ نفر افزایش یافت که از این تعداد، ۸۳۱۶ نفر در دانشگاههای علوم پزشکی دولتی و بقیه در دانشگاههای آزاد، شاهد، بقیه... (عج) و ارتش به کار مشغول هستند (۱). نگارش مقالات پژوهشی یکی از موانع اولیه در جهت ارتقای درجه علمی استادیاران به دانشیاری و دانشیاران به استادی بوده است که در سالهای اخیر با افزایش تعداد طرحهای تحقیقاتی دانشگاهها تا حدودی برطرف شده و رشد قابل توجه مقالات پژوهشی کشور که در مجلات علوم پزشکی کشور به چاپ رسیده‌اند، به عنوان شاخص اصلی این افزایش به حساب می‌آید (۲). آمار آموزش عالی نیز نشان می‌دهد که تعداد اساتید و دانشیاران علوم پزشکی کشور در دانشگاههای علوم پزشکی دولتی از ۴۴۸ نفر در سال تحصیلی ۶۸ - ۱۳۶۷ به ۷۳۱ نفر در سال ۷۶ - ۱۳۷۵، در حدود ۱۶۰ درصد، افزایش یافته است (۳، ۴). در این میان اعضای هیات علمی گروه بالینی دانشکده‌های پزشکی کشور بیشترین تعداد استاد و دانشیاران را به خود اختصاص می‌دهند. طبق آخرین گزارشها ۵۲۲ نفر استاد و دانشیار در علوم بالینی به امر آموزش و درمان اشتغال دارند (نمودار ۱). رشته داخلی با ۹۰ و رشته کودکان با ۸۴ دانشیار و استاد در صدر گروههای بالینی قرار دارند. جراحی عمومی با ۵۳، قلب با ۳۰، آسیب‌شناسی با ۲۹، چشم با ۲۶، زنان و زایمان با ۲۴، گوش و حلق و بینی با ۲۳ و روان‌پزشکی با ۲۱ نفر رده‌های بعدی را دارا هستند (نمودار ۱).

یکی از علل تعداد زیاد استادان و دانشیاران در بعضی از گروههای بالینی، کثرت تعداد اعضای هیات علمی در این گروهها است. به عنوان مثال فارغ التحصیلان و اعضای هیات علمی چهار رشته کودکان، داخلی، جراحی عمومی و زنان و زایمان بیش از سایر رشته‌ها می‌باشند. تعداد استادیاران دانشگاههای علوم پزشکی دولتی در سال ۷۶ - ۱۳۷۵، ۴۵۹۰ نفر - بیش از ۶ برابر تعداد استادان و دانشیاران - می‌باشد (۱). دلیل اصلی این کثرت، راه اندازی دانشگاههای علوم پزشکی جدید و استخدام متخصصان جوان بوده که در سالهای ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۴ انجام گرفته است.

توجه خاص به امر تحقیقات، ایجاد انگیزه‌های پژوهشی و مرتفع نمودن موانع تحقیقات می‌تواند نوید بخش ارتقای کمی و کیفی پژوهشها در علوم پزشکی کشور و ارتقای سریع‌تر استادیاران کوشا به درجه‌های دانشیاری و استادی و در نهایت، ارتقای کیفی آموزش و پژوهش پزشکی در کشور باشد.

نمودار ۱ - فراوانی توزیع استادان و دانشیاران علوم بالینی طی سال تحصیلی ۷۶ - ۱۳۷۵

منابع:

۱. عزیزی ف. آموزش پزشکی. در: مرندی ع، عزیزی ف، لاریجانی ب، جمشیدی ح (مولفان). سلامت در جمهوری اسلامی ایران. تهران: مرکز تحقیقات غدد درون ریز و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی؛ ۱۳۷۷: ۷۱۸-۷۲۱.
۲. عزیزی ف. رشد مقالات پزشکی. مجله پژوهش در پزشکی. ۱۳۷۵؛ ۲۰(۱): ۳-۱.
۳. عزیزی ف. بررسی فعالیتهای پژوهشی اساتید و دانشیاران دانشگاههای علوم پزشکی ایران. مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی. ۱۳۷۰؛ ۱۵(۱ و ۲): ۷-۳.
۴. مرکز آمار و برنامه های آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی ایران. آمار آموزش عالی سال تحصیلی ۶۸ - ۱۳۶۷. جلد دوم. تهران: وزارت فرهنگ و آموزش عالی؛ ۱۳۶۹.